

Till kommunfullmäktige i Lappträsk

REVISIONSNÄMNDENS I LAPPTRÄSK UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2017

1. Revisionsnämndens verksamhet

Revisionsnämnden skall i enlighet med 121 § i kommunallagen bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige fattar beslut om samt bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomi som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen samt om verksamheten ordnats på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Ifall det i kommunens balans ingår underskott som saknar täckning, skall revisionsnämnden utvärdera hur ekonomin har balanserats under räkenskapsperioden samt hur tillräcklig ikraftvarande ekonomiplan är, se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas samt övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige.

Utvärderingen för år 2017 har gjorts av revisionsnämnden, som fullmäktige valt 14.6.2017, till vilken hörde som ordförande Timo Virtala (Juha Westerlund), som vice ordförande Jan-Erik Lill-Smeds (Kalevi Hoffström), Anni Simola (Henna Nieminen), Mirja Hovén (Minna Alatalo) och Markku Rantanen (Ilkka Ceder). Fullmäktige valde Arto Kujala till ny ordförande 24.1.2018.

Revisionsnämnden har sammanträtt sammanlagt 8 gånger. Revisionsnämnden har under sina möten hört kommundirektören, välfärdsdirektören, servicechefen för äldreomsorgen, tekniska direktören, Fastighets Ab:s verkställande direktör, direktören för bildningsväsendet, ekonomiplaneraren samt kommunstyrelsens ordförande. Nämnden har dessutom följt med kommunens verksamhet via föredragningslistor och protokoll.

I nämndens praktiska arbete har nämndmedlemmarnas jäv beaktats. OFR- revisor Ilpo Malinen från BDO Audiator Oy har assisterat nämnden.

2. Utvärdering av hur målsättningarna utfallit

2.1. Uppställande av målsättningar

Målsättningarna för år 2017 uppställdes under fullmäktiges sammanträde 13.12.2016, på vilket budgeten för år 2017 och ekonomiplanen för år 2018–2019 godkändes.

Inom driftshushållningen har, i enlighet med budgeten, resultatområdets verksamhetsbidrag varit på bindande nivå i förhållande till fullmäktige. Inom investeringarna är bindande nivån per objekt, och anslag av reserveringstyp kräver ett skilt beslut av fullmäktige. I finansieringsdelen är skatteintäkterna, statsandelarna, finansiella intäkter och kostnader samt förändringar i lån bindande på nettobelopp. Resultatområden var fyra stycken; koncern- och centralförvaltningen, grundtrygghetstjänster, bildningstjänster och tekniska tjänster.

2.2. Strategiska målsättningar

I kommunstrategin för åren 2017-2021, som fullmäktige godkände 16.11.2016 har Lapträsk deklarerat sig till Finlands första människoorienterade kommun. I strategin konstateras:

”Vi tjänstemän, arbetstagare och ledamöter i Lapträsk tillsammans med kommuninvånarna utgör en människoorienterad kommun, som:

- *utvecklar och producerar alla tjänster tillsammans med dess användare utgående från riktiga behov*
- *undersöker, testar, låter sig ryckas med, skapar modigt nytt*
- *leder genom att bry sig och arbetar engagerat*
- *är en inspirerande arbetsmiljö, där det blir tid kvar för människan*
- *är lätt att nå.”*

Som strategiska målsättningar på huvudrubriknivå nämns bl.a.

- kollektivitet och nätverk
- att delta och påverka

Verkställande av nämnda målsättningar har inletts under utvärderingsåret bl.a. på ett sådant sätt, att styrgrupper har ställts som stöd till kommunens förvaltningsenheter, och styrgruppernas den ansvarliga tjänstemannen i varje resultatområde. Delaktiga är av kommunstyrelsen utsedda representanter samt skilt inbjudna lapträskbor. Syftet med styrgrupperna är att stöda verkställandet av strategin, delta i beredningen av ärenden samt hämta kommuninvånarnas synvinkel till beslutsfattarna i utvecklandet av tjänster. Den människoorienterade strategin syns i styrkortet per resultatområde. **Det finns inga anteckningar eller protokoll om styrgruppernas verksamhet och möten.**

3. Hur driftshushållningens målsättningar för verksamhet och ekonomi utfallit

3.1.1. Koncern- och centralförvaltning

De centrala målsättningarna kan anses ha utfallit och som en särskilt positiv iakttagelse kan konstateras, att de långa förhandlingarna om huruvida Civiltjänstcentralen stannar kvar i Lapträsk slutfördes och hyresavtalen undertecknades. Lösningen medförde också att det till koncernen grundades fastighetsaktiebolaget Lilleput, till vilket fastighetsegendom överfördes att förvaltas (Civiltjänstcentralen och den s.k. f.d. busstationen). I och med avtalet överlämnades investeringarna till ovannämnda bolag att verkställas. Kommunens satsningar på sysselsättning har haft en positiv inverkan; helhetsarbetslöshetsgraden är avsevärt lägre än i jämförelsekommunerna, man har lyckats ingripa i långtidsarbetslöshetsspiralen, även erbjudande av sommararbetsplatser och andra uppmuntrande aktiveringsåtgärder har skapat positiv utveckling. Lapträsk kommun har fått positiv publicitet flera gånger via projekt som kommunen förvaltats, men även konkret hjälp att skapa nätverk, genom vilka man fått finansieringshjälp till bl.a. ett minnesvänligt centrum, seniorboende och till att stöda tredje sektorn. I marknadsföringen av den människoorienterade kommunen har man utan att öka på anslag gjort flera åtgärder som ökat på kommunens synlighet.

Som negativt kan anmärkas, att det framgår ur verksamhetsberättelsen att kommunens invånarantal sjönk och man har inte lyckats öka på antalet företag.

Användningen av anslag utföll huvudsakligen under årets lopp enligt den ändrade budgeten, överskridningar totalt ca 97000 € skedde i markupphandling, köp av tjänster (arbetshälsovårdstjänster och konsulttjänster) och i personalutgifter. I verksamhetsberättelsen har angetts nödvändiga utredningar som förklaring för anslagsöverskridningarna.

3.1.2. Grundtrygghetstjänster

Utfallet av grundtrygghetstjänsternas funktionella målsättningar utvärderas utgående från styrkortet och hur verksamhetsberättelsen har utfallit. Man har två gånger under verksamhetsåret reagerat på att anslagen i den ursprungliga budgeten är otillräckliga: KF 31.5, 100 000 € Eteva köptjänster samt KF 11.10, 330 000 € HNS, 260 000 € Lovisa samarbetsområde och 50 000 € köptjänster vårdhemmen. Trots ökning av anslag överskreds budgeten i bokslutet ytterligare med nästan 270 000 €. **Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid de stora kostnaderna inom tjänster för specialomsorgen och nämnden är bekymrad över att verksamhetens ändamålsenlighet eventuellt inte utfallit.**

Äldreomsorgstjänsterna som kommunen ordnar som egen verksamhet hölls däremot inom budgeten och man har även utvecklat dessa via utvecklingsprojekt i samarbete med Med Group Oy.

Det ökade behovet av tjänster är en klar fortsättning på utvecklingen år 2016. Med hänsyn till ekonomins nyckeltal motsvarar den ökande utgiftsutvecklingen kommuninvånarnas

ökade behov av tjänster. Avsevärda utgiftsområden är även tjänster till specialgrupper, på vilka kommunen endast har en liten möjlighet att påverka. Som positivt kan konstateras att i enlighet med den människoorienterade kommunens strategi, har inom samarbetsområdets ramar användningen av sjukhus inte ökat och nya avtal har även slutits inom egenvården under verksamhetsåret. Då förnyelsen av de nationella social- och hälsovårdstjänsterna verkställs försvinner den betydande ekonomiska osäkerheten, men å andra sidan blir kommunen kvar med ansvaret att stöda kommuninvånarnas välfärd och fungera som en bro till tjänsterna.

Mottagningen av flyktingar och upprätthållandet av tjänsten i kommunen är ur helhetsperspektivet liten, men den har skapat mycket diskussion. Då helhetsvolymen av verksamheten är liten är beslutet om mottagandet av nya flyktingar uppenbart välgrundat. Beslutets verkställande har dock försenats till nästa verksamhetsår.

3.1.3. Bildnings- och fritidstjänster

Inga märkvärdiga funktionella ändringar har skett under verksamhetsområdet inom bildningstjänsterna. Styrgruppen för det människoorienterade bildningsväsendet har sammanträtt endast en gång och många planerade ändringar väntar fortfarande i framtiden. Den nya planen för småbarnsfostran togs i bruk under hösten 2017 och införandet av den nya läroplanen inom grundundervisningen fortsatte. Kommunen kan erbjuda en dagvårdsplats till alla sökande praktiskt taget genast när ansökan har inkommit. **Det ser ännu ut att vara utmanande att kunna förutse kostnaderna och personaldimensioneringen inom småbarnsfostran.** De funktionella och kvalitativa målsättningarna inom småbarnsfostran uppnåddes. Av bildningstjänsternas anslag blev ca 104 000 € oanvänt, budgetändringar beaktat. Ökningar KF 31.5. 30 000 € till löneutgifter inom småbarnsfostran samt KF 11.10, totalt 110 000 € personalkostnader, transportutgifter, undervisningsutgifter av funktionsförhindrade och hemvårdens stödutgifter. Skolornas verksamhetskostnader har också överskridits, men i sin helhet är bildningstjänsternas utfall nästan enligt den ursprungliga budgeten. **Inom bildningstjänsterna är efterfrågan av tjänster i en liten nedgång, men avsevärda minskningar i utgifter har man i praktiken inte kunnat uppnå.**

Ungdoms-, idrotts- och bibliotekstjänsterna har fortsättningsvis skötts på ett berömvärdigt sätt. Trots de knappa ekonomiska resurserna har de ovannämnda tjänsterna kunnat produceras av god kvalitet och når en betydligt stor del av kommuninvånarna. Insatsen av föreningarna som fokuserar på motion har varit ett avsevärt stöd för kommunen.

Orsakerna till budgetavvikelsen inom kulturväsendet har inte angetts i bokslutet.

3.1.4. Tekniska tjänster

Tekniska tjänsternas verksamhetsår var för verksamhetens del stabilare än flera tidigare år. KF 11.10. gav totalt 160 900 € tilläggsanslag. Utgiftsökningen riktades till utgifter för vederlag. Tekniska väsendets utfall i sin helhet var dock nästan enligt den ursprungliga budgeten, den underskred budgeten med ca 15 000 €. Funktionella och kvalitativa målsättningarna inom sektorn uppnåddes. Kommunens egna tekniska väsendes volym har

p.g.a. gjorda bolagiseringsarrangemang minskat, å andra sidan har tekniska väsendet ansvar över verkställandet av många mindre investeringar samt **beredningen av planläggningen, vilken det inte finns en utredning om i verksamhetsberättelsen.**

Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid vattentjänstverkets förbättrade ekonomi.

3.2. Investeringarnas utfall

Investeringarnas nettoutgifter utan investeringsintäkter från fastigheterna som överlåtits var ca 600 000 € år 2017. Investeringarnas totala antal var på samma nivå som år 2016. Verkställandet av investeringarna har förbättrats och uppföljningen är bättre än tidigare år.

3.3. Kommunens ekonomi

Kommunens verksamhetsintäkter var 2,6 M€, tillväxten från år 2016 var nästan 300 000 €, samt nästan 150 000 € större än i den ändrade budgeten. Till verksamhetsutgifterna reserverades i den ursprungliga budgeten nästan 17,8 M€, under året ökades de ytterligare med drygt 1 M€, i utfallet var verksamhetskostnaderna över 19 M€, nästan 250 000 € mer än i den ändrade budgeten. Verksamhetsbidraget var -16,4 M€, och trots de ökade intäkterna nästan 100 000 € mer än i den ändrade budgeten. Kommunens skatteintäkter utföll nästan helt enligt den ändrade budgeten och var 8 650 549 € (tillväxt från år 2016 ca 150 000 €), Statsandelarna utföll enligt budgeten 6 799 542 €. Inom andra finansiella intäkter var Kymenlaakson Sähkö Oy:s dividend 809 217 €, minskat med övriga finansiella- och ränteutgifter var finansieringsposternas netto 742 543 €. Årsbidraget blev 229 307 € på minus, avskrivningarna beaktat hade resultatet varit nästan en miljon på minus utan extraordinära inkomster. Extraordinära intäkter 728 150 €, fastighets Ab Lilleputs apport, korrigerar kommunens slutliga resultat till -260 809 €. Kommunens verksamhetsår var ekonomiskt betydligt tyngre än väntat.

3.4. Koncernens ekonomi

En betydlig förändring skedde inom koncernen då ett nytt bolag bildades under verksamhetsåret och till vilket överfördes utrymmen som uthyrts åt Senaatti för att användas för civiltjänstverksamhet, samt den s.k. fastigheten för f.d. busstationen.

Koncernens skuldsättning är på en ytterst oroväckande nivå till följd av betydliga investeringar. Även med hänsyn till nyckeltalen bör man förhålla sig kritisk till investeringar de kommande åren. Koncernlånen växte från föregående år med 816 € / kommuninvånare, och var i slutet av året 5427 €. Den relativa skuldsättningen överskred den kritiska gränsen och var 70,5 %. Om vi granskar kriskommunkriterier är spelrummet ännu mindre än tidigare.

3. Personal

Antalet ordinarie personal har fortfarande minskat, totalt 92 i slutet av året. Drygt 80 % är kvinnor. Visstidsanställda, vikarier, sysselsatta och anställda på läroavtal totalt 29. Medelåldern hos den ordinarie personalen är 46,5 år bland kvinnor och 54,7 år bland män, 9 personer arbetar deltid. Sjukfrånvarodagarna som helhet har ökat till 1957 dagar, varav den ordinarie personalens andel var 1753 dagar. I genomsnitt var antalet dagar sjukledigheter till 15,7 dagar/person. Det bör även i fortsättningen satsas på personalens välmående och trivsel på arbetet, eftersom det belastar skötseln av uppgifter att lappa frånvaron med vikarier. Man trivs också i kommunens tjänst, nu har över 10 personer arbetat för kommunen i över 25 år.

4. Utvärderingens sammandrag

Revisionsnämnden anser med revideringsiakttagelser som grund och med hänvisning till ovanstående, att av fullmäktige i budgeten godkända mål beträffande ekonomi, verksamhet och kvalitet har uppnåtts under verksamhetsåret 2017.

Revisionsnämnden föreslår, att resultatområdena ger sina gensvar till kommunstyrelsen och revisionsnämnden om utvärderingarna, rekommendationerna och begäran om utlåtanden, som i utvärderingsberättelsen presenterats med fet stil, senast i slutet av september och vidare till fullmäktige i slutet av oktober.

Lappträsk 9.5.2018

Arto Kujala

Anni Simola

Mirja Hovén

Ilkka Ceder

Kalevi Hoffström